

Szanowni Państwo,

**mamy zaszczyt zaprosić Państwa do udziału 30 maja 2019 r.
w Konferencji Naukowo-Szkoleniowej pod tytułem:**

Sukcesy, dylematy i wyzwania pieczy zastępczej

Choć w życiu społeczeństw zaszło szereg zmian sieroctwo nie znika ze społecznego pejzażu pociągając za sobą bolesne konsekwencje. Zerwanie więzi z matką prowadzi u dziecka do zaburzeń psychicznych jak i fizycznych, które często mogą być nieodwracalne. Dzieci pozbawione opieki matki są prawie zawsze opóźnione w rozwoju fizycznym, umysłowym i społecznym. Okresem krytycznym w przypadku rozłąki z matką jest wiek życia dziecka między szóstym miesiącem a ukończeniem trzeciego roku życia. U dzieci wychowywanych od niemowlęctwa poza rodziną własną spotyka się zaburzenia fizjologiczne, zmiany morfologiczne, obniżenie zdolności refleksyjnego i abstrakcyjnego myślenia, apatyczność, niedojrzałość uczuciową i słabe przystosowanie do świadomego działania (Babikier i Arnold 2003, Kastora 2004, Obuchowska 1998). Zwykle temu zjawisku towarzyszą skutki uboczne w postaci poczucia osamotnienia, skrzywdzenia, inności i tymczasowości. Niemożność bycia z własną rodziną i towarzyszące temu negatywne doświadczenia dziecka prowadzą do licznych zaburzeń fizjologicznych, zmian morfologicznych, nerwicy, depresji, apatii, agresji, nieposłuszeństwa, itp., a w skrajnych przypadkach nawet do choroby sieroczej, spowodowanej brakiem opieki (Dąbrowski 2006, Klimek 2003, Łopatkowa 1989, Olearczyk 2008).

Wymienione skutki może potęgować umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Wiedząc o wielorakich skutkach pozbawienia dziecka czułości i troski i o tym, że żadna instytucja nie zastąpi rodziny, podjęto się organizowania różnorodnych form zastępczej pieczy rodzinnej. Jej zadania są wielorakie, podobnie jak rodziny biologicznej. Liczy się zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa, właściwego kierunku wychowania, podstawowych potrzeb psychicznych i emocjonalnych - miłości i własnej wartości.

Nasza konferencja prezentuje doświadczenia w działaniu rodzin zastępczych - ich sukcesy i porażki. Jest sposobem wyjścia poza ramy rutynowego działania, a tym samym możliwością poszukiwania najbardziej skutecznych form i metod pomocy dziecku i rodzinie.

Z wyrazami szacunku

Anna Olszewska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

Prelegenci:

prof. ndzw. dr hab. Hanna Żuraw

pracownik naukowo-dydaktyczny, współpracuje z: Akademią Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, Akademią Humanistyczną w Pułtusku, PERON, ośrodkami pomocy społecznej, promotor ponad tysiąca prac dyplomowych.

Zainteresowania naukowe: społeczne uczestnictwo osób z niepełnosprawnością (ich edukacja, zatrudnienie, czas wolny, życie rodzinne, udział w kulturze), kultura wobec niepełnosprawności, sieroctwo i niepełnosprawność, medialne wizerunki problemów społecznych.

Dziecko i dzieciństwo na przestrzeni dziejów

W opracowaniu ukazano ewolucję ustosunkowań społeczności ludzkich wobec dziecka. Scharakteryzowano sytuację dzieci we współczesnym świecie. Elementarne tezy opracowania są następujące:

- podejście do dziecka i dzieciństwa ulegało przeobrażeniom na przestrzeni dziejów ludzkości. Zmiany ustosunkowań były pochodną cech społeczeństwa, jako systemu i czynników uprzednich i zewnętrznych wobec niego oraz właściwości samych dzieci zwłaszcza zaś ich płci,
- współczesne czasy odznaczają się zdychotomizowaniem postaw wobec dzieci. Przy formalnych gwarancjach praw spotykamy pozorną i powierzchowną relację w rodzinach,
- zachodzi potrzeba takiej organizacji edukacji człowieka, która wiązałaby się z wielostronnym kształtowaniem istoty ludzkiej jako całości zdolnej do twórczego rozwoju i empatii-co nie jest zadaniem nowym ale stale aktualnym takim gdzie współgra racjonalna miłość i odpowiedzialność za każdą żywą istotę.

mgr Joanna Luberadзка-Gruca

absolwentka socjologii oraz Szkoły Sprawiedliwości Naprawczej i Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, trener. Współautorka m.in. Raportu "Postępy deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej", Poradnika "Jak deinstytucjonalizować pieczę zastępczą?", „Raportu z realizacji Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – wyniki analiz i badań jakościowych i ilościowych”, „Kodeksu bezpiecznej opieki w rodzicielstwie zastępczym”. Od 2001 r. kieruje Fundacją Przyjaciółka, od 2004 r. współpracuje z Koalicją na Rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej. Jest przewodniczącą Zarządu Forum Darczyńców w Polsce. Od 2011 do 2018 roku społeczny doradca Rzecznika Praw Dziecka.

Deinstytucjonalizacja - między przepisami a dobrem dziecka

Idea deinstytucjonalizacji jest już mocno zakorzeniona w przestrzeni społecznej na terenie Europy i obecna w przestrzeni polskiej, chociaż zdarza się, że opatrnie rozumiana. Należałoby odnotować, że jest to filozofia myślenia o polityce społecznej nie zaś wąskie rozumienie tylko wycinkowych zmian.

Obserwując polskie prawodawstwo w zakresie pieczy zastępczej warto zwrócić uwagę, że chociaż idea tworzenia niektórych zapisów była szlachetna to ich realizacja koncentruje się na wypaczeniu właściwego rozumienia. Jednym ze skrajnych przykładów jest zapis ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej art. 95 dotyczący powierzania do pieczy instytucjonalnej dzieci poniżej 10 roku życia. O ile trudno nie poprzeć słusznego kierunku wytyczonego przez ustawodawcę, zgodnie z którym najmłodsze dzieci powinny być powierzane wyłącznie do rodzinnych form pieczy zastępczej, a rodzeństwa nie powinny być rozdzielane, o tyle trudno pogodzić się z wykorzystywaniem tego zapisu do powierzania np. 6 osobowego rodzeństwa, z którego tylko jedno dziecko ma więcej niż 10 lat do pieczy instytucjonalnej. Chociaż żadna opinia zapewne nie jest w pełni obiektywna bez poznania szczegółów konkretnej decyzji, to jednak ideą, która zawsze powinna być rozważana przed każdą decyzją dotyczącą dziecka jest kwestia jego dobra.

mgr Edyta Wojtasińska

teolog i psychopedagog. Ukończyła Szkołę Trenerów w Instytucie Psychoprofilaktyki i Psychoterapii Stowarzyszenia Natanaelum w Lublinie, od 1997 roku wraz z mężem zajmuje się wychowywaniem dzieci trafiających do systemu pieczy zastępczej jako rodzina zastępcza, a od 1998 roku prowadząc placówkę opiekuńczo- wychowawczą typu rodzinnego. Prowadzi szkolenia, wykłady i warsztaty. Jest współzałożycielem Stowarzyszenia Rodzicielstwa Zastępczego „Jedno Serce”, w którym koordynuje prowadzenie świetlicy z programem socjoterapeutycznym Strefa Serca i dwóch placówek typu rodzinnego. Od 2006 roku jest związana z Koalicją na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej, jest członkiem Zespołu Trenerów Koalicji.

Rodzinna opieka zastępcza - radości i wyzwania

Historia rodzicielstwa zastępczego w Polsce ma długą tradycję, bogatą w myśli takich pedagogów jak Jeżewski czy Babicki, których rozważania o roli rodzin zastępczych, ich zadaniach, mimo upływu lat pozostają aktualne. Wystąpienie będzie próbą pokazania jak wygląda codzienność rodzin zastępczych, co tworzy poczucie sukcesu i satysfakcji. Ważnym aspektem będzie z kolei wskazanie, jakie są największe wyzwania, zarówno w samym procesie wychowania dzieci powierzonych jak i te, które związane z działaniem systemu wspierającego rodziny zastępcze. Ilustracją do rozważań pozostaną przykłady zaczerpnięte z doświadczeń własnych oraz rodzin zrzeszonych w Stowarzyszeniach działających na rzecz rodzinnej opieki zastępczej.

mgr Sylwia Łysakowska

ekonomistka, pedagog, rodzic zastępczy, Wiceprezes Mazowieckiej Fundacji Rodzin Zastępczych, doktorantka Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, specjalista z zakresu organizacji pomocy społecznej, trener w pracy z osobami dorosłymi, dziećmi i młodzieżą.

Relacje i zaufanie w codzienności rodziny zastępczej

Dzieci trafiające do pieczy zastępczej mają za sobą wiele negatywnych doświadczeń związanych z doświadczeniem przemocy i zaniedbań. Brak poczucia bezpieczeństwa i zaspokajanych potrzeb oraz stygmatyzacja mają istotny wpływ na nieprawidłowy rozwój i tworzenie pozabezpiecznych więzi. Rodzina zastępcza w swojej pracy z dzieckiem pochodzącym z trudnych miejsc musi zacząć od budowania zaufania i relacji z dzieckiem, by następnie podjąć próbę kształtowania jego osobowości.

mgr Renata Biernacka

absolwentka wydziału pedagogiki Uniwersytetu Warszawskiego, od ponad 30 lat nauczyciel, nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej, arte terapeuta, oligofrenopedagog, nauczyciel akademicki, doktorant na kierunku pedagogiki. Pracuje w szkole podstawowej z oddziałami integracyjnymi w Warszawie

Budowanie poczucia wartości dzieci z uszkodzonym słuchem

Przekroczenie barier mentalnych i psychologicznych u rodziców dzieci niedosłyszących i niesłyszących. Budowanie prawidłowych relacji w procesie wychowania i rehabilitacji oraz w sytuacjach kiedy dziecko trafia do pieczy zastępczej lub placówki opiekuńczo-wychowawczej.

mgr Paweł Leśniewski

pedagog resocjalizacyjny, socjoterapeuta, doktorant, pracuje w Klinice Psychiatrii Sądowej przy Instytucie Psychiatrii i Neurologii w Warszawie oraz jako wykładowca na Uniwersytecie Łódzkim.

Zaburzenia psychiczne rodziców a rozwój dziecka

Otoczenie, w którym dziecko przebywa, ze szczególnym uwzględnieniem rodziny, jest miejscem do prowadzenia działań wychowawczych. Rodzina jest podstawową komórką społeczną, a co za tym idzie cechuje się największą systematycznością. To właśnie rodzice poprzez swoje zachowanie oraz wyznawane wartości wskazują młodemu pokoleniu właściwe postępowanie. Celem jest próba odpowiedzi na następujące pytania:

Jaki jest wpływ rodzicielskich problemów zdrowia psychicznego na rozwój dziecka?

Jakie czynniki zmniejszają lub zwiększają prawdopodobieństwo pojawienia się negatywnych skutków u dzieci rodziców z zaburzeniami psychicznymi?

Jakie dostępne strategie wspierają oraz zapewniają dzieciom rodziców zaburzonych psychicznie bezpieczeństwo?

dr Agnieszka Kolek

psycholog, psychoterapeuta. Absolwentka kierunku psychologia kliniczna (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie). Obroniła rozprawę doktorską dotyczącą uzależnień od Internetu oraz mediów mobilnych u młodych dorosłych (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie). Jest uczestniczką Całościowego Kursu Psychoterapii, który posiada akredytację sekcji naukowej Psychoterapii Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego. Ukończyła kurs z zakresu poznawczo-behawioralnej terapii zaburzeń lękowych. Interesuje się mechanizmami uzależnienia dzieci i młodzieży od urządzeń mobilnych, Internetu, gier komputerowych oraz portali społecznościowych. Brała udział w projekcie tworzenia programu profilaktycznego młodzieży uzależnionej od multimediów z ramienia Fundacji Polskiej Akademii Nauk. Bada skutki patologicznego nadużywania mediów (infoholizm, telemania, fonoholizm).

Zaburzenia emocji i zachowania u dzieci z doświadczeniem lęku separacyjnego – problemy diagnostyczne i terapeutyczne

1. Wybrane zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania u dzieci w pieczy zastępczej
2. Lęk separacyjny i nieprawidłowe style przywiązania u dzieci w pieczy zastępczej
3. Poczucie własnej wartości i uzależnienie od akceptacji i aprobaty u dziecka w pieczy zastępczej
4. Diagnoza i wsparcie terapeutyczne dziecka w pieczy zastępczej